

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Quomodo intelligendum sit Apostoli dictum, episcopum oportere esse
unius uxoris uirum cap. v. & vi

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

qui dum obtegere eo nomine suam culpam malint, quam deponere, Græcorum exemplo, & antiquorum consuetudine, quam falso allegant, se calumniolos tuentur. Sed quod plura: & enim quod fornicari non ueretur, nihil mirum eundem et tam perperam se defendere.

Quomodo intelligendum sit apostoli dictum, episcopo oportere esse unius uxoris uirum. Cap. VI.

Iam ex his, quæ hactenus diximus, patere satis credimus, illud apostoli ad Timotheum præcipientis oportere episcopum, presbyterum, ac diaconum, esse unius uxoris uirum, sobrium, ornatum, prudentem, pudicum, hospitalem, doctorem, & cætera non tam ad connubium, quàm ad mores episcopi, sacerdotis, diaconi quæ pertinere. Quod quantum uideatur plerisque male interpretantibus aduersari, his quæ paulo superius diximus: tamen re uera si quis recte pensabit, & acutius intuetur, uidebit nihil quicquam ab ecclesiasticis assertionibus, quas tuemur, omnino dissentire. Nam non dixit apostolus episcopum seu presbyterum, uel diaconum oportere esse unius uxoris uirum: ut propterea necesse sit illum esse maritum, ac unius mulieris mancipium: atque ex eo ualeat de sollicitum de his, quæ sunt mundi, & quomodo placeat uxori: alioqui nec Timotheus ipse, ad quem scribit, digne fuisset episcopus, qui uxore caruit: & propterea ad eundem scribens sic admonet. Te ipsum, inquit, castum custodi, & noli adhuc aquam bibere, sed uino modico utere pro stomachum. Ioannes quoque apostolus eadem ratione indignus fuisset & ipse episcopatu, qui uirgo in ætatem permansit. Similiter & iacobus, & reliqui apostolorum: quum præter Cephæ, nulli eorum pro certo uxore, liberos uel fuisse legamus. Atque potius dixerat id apostolus ad excludendos bigamos, & ad omnem suspicionem futuræ incontinentiæ tollendæ: quæ merito electione ualeat impedire. Trāsisse siquidem ad secundas nuptias, certum uidetur esse iudicium futuræ incontinentiæ, atque certissima cōiectura

1. Tim. 3

1. Tim. 5

DE CONIV. ET CONTI. SACER.

(quicumque ille fuerit) oblectari eum coniugii opere, & à foemina consortio difficile continere, quo abstinere prorsus debet, qui sit ad eiusmodi ordines promovendus. Iccirco idem repetit de electione viduarum. *Vidua*

1. Tim. 5

inquit, eligatur non minor sexaginta annorum, quæ fuerit unius viri uxor. Quare sic: nisi quæ secundæ nuptiæ tam viri, quam foeminis afferunt suspensionem incontinentiæ: cuius apertum signum est digamia. Non enim dicit Apostolus eligatur episcopus, aut sacerdos, qui uxorem virginem de suo genere accipiat, ut Mose quodam

1. Tim. 3

præceptum fuit: neque qui unicam uxorem teneat, ut suscipiat ex ea filios, & permaneat in concupiscentia generandi, sed qui unicam tantum habeat, habueritve uxorem, & filios subditos in omni castitate. Quam ob rem addit, & mulieres similiter pudicas, ut facillime perferre

possint, & imitari continentiam maritorum: quod est pudicarum tantummodo mulierum. Nam mariti pudici, si impudicas habeant uxores minime consecrari Deo possunt, quando utrinque castitas sit servada, quocirca requiritur & maritos castos, & uxores pudicas. Per unam ergo nuptias, & mulieres pudicas non concupiscentia coeundi, sed continendi constantia præmonstratur, per filios vero subditos, etiam regendi, & gubernandi prudentia. Nam ut ait ibidem Apostolus, Quomodo ecclesiam diligentiam habebit, qui domui suæ præesse nesciat: Quid est enim quod miremur si in initio Christianæ religionis dicat Apostolus, episcopum oportere esse unius uxoris virum: quum ad ea usque tempora, tam apud Hebræos, quam apud Ethnicos coelibatus probro fuerit: atque poenis afficeretur quicumque vitam coelibem ad senectutem usque perduceret: Quare valde difficile, ac impossibile pene fuerat, ea tempestate inueniri adultos, ac proeclatæ ætatis viros coelibes: qui non unam saltem uxorem duxissent. Quin nec nunc quidem in tanta copia coelibum, reiciuntur coniugati, si consensu

Ibidem

mutuo

mutuo castitatem promittant. In eo tantum nos ab illis
aucta malitia, & corrupti mores distingunt: quod illis etiam
iniciatis uersari cum uxoribus licebat, facta tantummo
do tori separatione, & intermisso opere coniugali. At
uero nostratibus, quorum continentiae male creditur,
cohabitatio eiusmodi omnino uetatur, quia iam in deo
terius relapsum est humanum ingenium, & refriguit chari
tas Christianorum. Et enim tunc temporis qui sacris
iniciantur, non ultro sese ingerebant, sed uocati, & si
aegre quidem ex reuerentia tanti ordinis, attamen pro
pter obedientiam accedebant. Et qui sic eligebantur,
aut erant prouecta iam aetate, ut merito dicerentur pre
sbyteri, quod sonat apud nos seniores: aut erant tali, tan
taque morum integritate praediti, ut quanuis iuuenes, nullo
li prorsus suspicioni essent carnalitatibus obnoxii: sed pleni
sapietia, & spiritu sancto, ut de Stephano, & Timotheo,
& de aliis compluribus legitur, qui sanctitate uitae, & mi
raculorum uirtute, longa temporum serie post aposto
los florere: quique eorum imitantes uestigia, seipso ca
strauerunt propter regnum caelorum. Sed respondeat
hic rursus quispiam, non praecipere Apostolum, ut ne
cessario episcopus sit unius uxoris uir, sicut nuper dice
bamus, sed permittere ei uxorem, ac per ea excludere
bigamos, ac deinceps, qui ad altare etiam secundum Mo
sis legem non admittebantur. Recte sane, & uere, non
tamen propterea ulla ratione is conuincet, ut episcopo
iure aliquo uti liceat uxore: quam ante susceptionem or
dinis forte traduxerat: sicut nec post consecrationem tra
ducere. Nam si licet per apostolum sacerdoti uxore frui,
cur similiter post ordines uxorem ducere ad fruendum
non licet? In eo nanque optime Graeci cum latinis con
ueniunt, non licere iniciatos traduceret, amplius uxore.
Non enim intelligo cur his nuptiarum opus sanctum
sit, contractus uero nefarius, quando quidem sicut hone
stum esset frui uoluptuose uxore, ita pari ratione & ho
H

DE CONIV. ET CONTI. SACER.

nestum esse deberet, ducere legitime uxorem. Quo circa certa ratio est, ut quemadmodum hoc non omnino licet, ita nec illud similiter licuisse. Postremo scire desydero, si episcopus iste suus, aut leuita eligendus sit ita uxori alligatus, nec sit propterea ei desistendum ab opere maritali: cur sit, ut nunquam legamus quempiam honestum uirum in sacris ordinibus constitutum, aliquando liberos suscepisse: aut usum fuisse uxore? Nusquam est enim inuenire apud idoneos scriptores, Latinos sacerdotum, nec fortasse Græcos, qui honestæ uitæ fuerint post sacerdotium uel uxoribus usos esse, uel liberos genuisse. Porro si quis mihi ex apostolicis uiris quæquam in usum ueneris, aut suscipiendæ sobolis gratia uxorem retinuisse monstrabit, protinus per me sublata erit controversia. Adducat hic mihi fortasse quispiam Nouatium sacerdotem satis illustrem, at uitum sane impium & schismaticum, de quo Cyprianus uir sanctissimus in epistolis multa nefanda commemorat, & hæc inter alia ualde insignia, Pater, inquit, eius in uico fame mortuus, nec ab eo in morte uisitatus, postmodum uel sepultus: Uterus uxoris calce percussus, & ad parturitionem properans in parricidium partus expressus. Ecce hunc sane legimus in sacerdotio filium generalisse: atqui etiam nondum genitum necasse. Quid quæso suspicandum est hic aliud, nisi ita de industria procurasse uxoris abortum, ut suum tegeret incestum: quem, nato sibi de uxore filio, tegere non poterat, sicut usum uxoris, & reliqua alia flagitia sua eonsq; celauerat. Etenim tam criminosi habebantur tunc sacerdotes, qui post sacerdotium suis uterentur uxoribus, quæ habentur nunc, qui subductas habent mulieres, & ab utuntur pro uxoribus concubinis eo quod ob raritatem peccantium tunc maiori dedecori uidebatur fore, deprehendi post sacerdotium suscepisse liberos ex uxoribus, quæ nunc ex frequentia delinquentium, ex concubinis. Coepit quidem iam ex frequentiu usu

peccandi tam immane flagitium uideri improbis leue
 piaculum. Sed hactenus de Apostoli dicto, quod
 si quis me recte interpretatū neget, sacra uolumina quæ
 so diligenter euoluat: & si quid probabilius nactus fue-
 rit, nos amice corrigat, uel arguat, si meremur.

Quod non prohibentur cuiquam nuptiæ nisi ei,
 qui sua sese sponte abdicauerit matrimonio:
 nec item suadentur, nisi ei, qui continen-
 re non potest. Cap. VII.

Non est hic quoque dissimulandum esse impios
 quosdam interpretes, qui dicant Apostolum
 damnasse hæc tempora, quum scribat fore in
 nouissimis diebus pseudo prophetas, qui prohibeant
 nubere. Quasi id non euenerit Manichei & T acianorū
 temporibus, nuptias omnino damnatum: quum pares
 eas fornicationi, & corruptionibus reliquis facerent, pu-
 blisce asserentes, nemini licere uxorem ducere: de quib-
 us intellexit profecto apostolus: atque de istorum secta-
 toribus, si qui forte fuerint in posterum, qui ista resemi-
 nent: non autem de cœlibatu sacerdotū, quorū castitas (ut
 supra dictū est) ab ipsis initiis Christianæ religionis cœ-
 pit, & ad hæc usque tempora perseverat. Quis sanè men-
 tis ausit dicere Apostolum damnasse, quæ ipse præstite-
 rit cœlibatum, & aliis consuluerit retinendū: & non po-
 tius illud (quod dixi) uniuersale interdictū matrimoni-
 orum quod præuiderat ab ipso Manichæo irrationabili
 dogmate proponendū: Quod autem dixerit in nouissimis
 diebus, intellexit in fine persecutionis paganorū, & nouissi-
 mis temporibus martyrum. Illud etiam pari argumen-
 to calumniæ uertunt, quod idem Apostolus dixit.
 Propter fornicationem unusquisque suam uxorem ha-
 beat, & unaquæque suum uirum, ut uir uxori suæ de-

Timo. 4.

morbida

Cap. 7.